

Zackenberg – 1. rejsebrev 2010. Kilde: Fyns Amtsavis

Første historie fra Naturamas mand i Zackenberg

Det er altid spændende at vende tilbage til gamle græsange. Forskningsstationen Zackenberg i NØ-Grønland har været min faglige tumleplads i ni somre i perioden 1995-2003. Siden den gang er der løbet meget vand i elven og mine vandrestøvler på kontoret på Naturama har i en rum tid følt sig uretfærdigt overset. I år opstod muligheden for at vende tilbage efter syv års fraværd.

Jeg vidste at meget var sket siden sidst og alligevel virkede hele turen herop med de mange kendte holdepunkter så behagelig velkendt. Zackenberg er ikke et sted der er let tilgængeligt og stationen er bygget for og til forskning. Fra den islandske indenrigslufthavn, Akureyri, i den nordlige del af Island fortsætter turen i chartret fly til Konstabel Pynten nær Scoresby Sund på Grønlands østkyst. Herfra flyver man ind i verdens største Nationalpark. Flyveren er en to-motors, 14 personers flyvemaskine af typen Twin Otter, der med rette kan karakteriseres som flyvemaskinernes svar på Land Roveren. En rigtig arbejdshest der med store ballonhjul kan lande på naturens selvskabte landingsbaner, hvis de blot har en længde på minimum 250 meter.

Midt i Young Sund på 74°28'N ligger Zackenberg stationen på en 8000 år gammel grusbanke 35m over havet, skabt i tiden efter at isen fra den sidste istid smeltede bort og i dag kun findes længere inde i landet. Nu ligger dette lavland badet i midnatssol, som en stor arktisk tundra for foden af fjeldmassiverne der indad til omgiver lavlandet. Her er der siden 1995 hver sommer blevet registreret mange tusind parametre i naturen alt fra blomster og dyr til vandkemi, permafrost, kystgeografi, sne, gletscherer og klima. Det er uden sammenligning det mest intensive og bredspektrede overvågningsprogram af klimaets effekter på naturens mangfoldige processer, der findes i verdenen. Af samme grund har stedet og programmet høstet stor anerkendelse i internationale videnskabelige kredse og tiltrækker hvert år mange forskere til fra ind- og udland. Sammen med overvågningsprogrammerne bidrager forskningsprojekterne til en øget forståelse for dynamikken i naturen samt klimaets effekt på denne dynamik. Naturama bidrager i år med et projekt omkring halsbåndlemningen, der er en lille gnaver tilpasset livet i høj Arktis.

Vi landede otte personer i sol fra en klar himmel. Blandt nye og velkendte ansigter summede myggene og bød os velkomne da vi efter 1 timer og 45 minutters flyvning ind i Nationalparken landende på den lille grusbane ved stationen. Kokken havde anrettet en sen frokostbuffet og efterfølgende blev vi introduceret til de nødvendige færdselsregler i området samt fik gennemgået håndtering af riffel og signalpistol. Den arktiske tundra er meget følsom over for slid, og spor fra mange års færdsel kan overleve meget længe. Et tydeligt eksempel på dette fik jeg, da vi på vores lille fodtur ud til klimastationen fulgte den 15 år gamle sti over tundraen med kantlyng. Her havde de mange års slid ændret vegetationen markant. Hvor der før var en tør tundra havde trykket fra vandrestøvler og kørsel med stationens ottehulede ATV ændret jordens vandindhold således at der nu langs sporet stod den vandkrævende kæruld, hvor der tidligere stod kantlyng der kræver en mere tør bund. Et sådan spor vil selv efter 30 års fred stadig være synlig.

Det er nu blevet midnat og sollyset falder fladt ind fra nord. Flagene på flagstængerne hænger slapt og myggene forsøger utrætteligt at komme gennem myggenettet i vinduet. Som en vedholdende baggrundslyd høres Zackenbergelvens brusen fra foden af den 30 meter høje skrænt der ligger umiddelbart vest for stationen. I morgen starter de faglige udfordringer.

Thomas Bjørneboe Berg